



Strateški plan djelovanja za razdoblje od 2012. do 2016. godine

(ožujak 2012. godine)

I. ANALIZA STANJA

Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva (u daljnjem tekstu: Nacionalna zaklada) osnovana je posebnim Zakonom (NN 173/03) kojeg je usvojio Hrvatski sabor 16. listopada 2003. godine i to kao javna zaklada s osnovnom svrhom promicanja i podrške razvoju civilnoga društva u Republici Hrvatskoj pomoću prihoda od upravljanja osnovnom zakladnom imovinom i kontinuiranim priljevom sredstava iz dijela prihoda od igara na sreću.

Nacionalna zaklada pruža stručnu i financijsku potporu razvoju civilnoga društva, programima koji promiču održivost neprofitnog, nevladinog sektora, međusektorsku suradnju, građanske inicijative, filantropiju, volonterstvo te unapređuju demokratske institucije društva.

Struktura Upravnog odbora Nacionalne zaklade odgovara njenoj osnovnoj svrsi djelovanja s obzirom da od 9 članova Upravnog odbora njih 5 dolazi iz organizacija civilnoga društva ili iz redova stručnjaka za pojedina područja razvoja civilnoga društva, jedan je predstavnik/predstavnica jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, a 3 su predstavnici ministarstava i to ministarstva zaduženog za obrazovanje, ministarstva za financije i ministarstva zaduženog za vanjske i europske poslove.

S obzirom da je Nacionalna zaklada u proteklih osam godina svog djelovanja postigla zapažene rezultate i s obzirom da je prepoznata kao važan dionik institucionalnog okvira za podršku razvoju civilnoga društva Strateški plan djelovanja za iduće četverogodišnje razdoblje temeljit će se na dosadašnjim postignućima.

Prvo četverogodišnje djelovanje Nacionalne zaklade od 2004. do 2007. godine pružilo je podršku organizacijama civilnoga društva kojom je omogućena stabilizacija i njihova održivost. Naime, Nacionalna zaklada uspjela je tada, u ključnom, prijelomnom razdoblju za razvoj civilnoga društva u Hrvatskoj kada je došlo do promjene u strukturi izvora financiranja za projekte i programe organizacija civilnoga društva odlaskom većeg broja međunarodnih donatora, svojim djelovanjem i programom financijskih podrški zaustaviti možebitne negativne trendove i stabilizirati daljnji razvoj organizacija civilnoga društva. A stabilizacija je nužan preduvjet za daljnji razvoj tako da je djelovanje Nacionalne zaklade u daljnjem četverogodišnjem razdoblju od 2008. do 2011. bilo usmjereno razvoju odnosno podršci razvoja civilnoga društva u Hrvatskoj. Očitovalo se to u

ravnoteži ulaganja Nacionalne zaklade, s jedne strane, u male građanske inicijative kojima se unaprjeđivala kvaliteta življenja građana i građanki u lokalnoj zajednici te jačao društveni kapital u tim zajednicama, dok je s druge strane, istovremeno ulagano kroz institucionalne podrške u održivost i rast organizacija civilnoga društva važnih za demokratizaciju hrvatskog društva.

U novom četverogodišnjem razdoblju od 2012. do 2016. godine organizacije civilnoga društva u Hrvatskoj nalazit će se pred novim izazovima: specijalizacije i profesionalizacije, iznalaženja novih izvora financiranja od individualne filantropije do fondova Europske Unije te privlačenja novih ljudskih resursa od novih volontera, članova do novih lidera/liderica u organizacijama civilnoga društva. U tom kontekstu, a imajući na umu i činjenicu da se nalazimo u višegodišnjem razdoblju financijske i društvene recesije, djelovanje Nacionalne zaklade biti će izuzetno važno u smislu podrške pozitivnim društvenim procesima na svim razinama i u svim oblicima djelovanja kako bi se odgovorilo na navedene izazove u globaliziranom svijetu koji se stalno mijenja.

II. DJELOVANJE I POSTIGNUĆA OD 2004. DO 2011. GODINE

Nacionalna zaklada je u proteklih osam godina izrasla u vodeću javnu instituciju za suradnju, povezivanje i izobrazbu neprofitnog, javnog i poslovnog sektora.

Prilagođavajući se potrebama razvoja u Hrvatskoj i Europi, Nacionalna zaklada provodi istraživanja i prenosi informacije i znanja potrebna za razvoj aktivnog građanstva i međusektorske suradnje.

Kvalitetnim upravljanjem zakladnom imovinom i drugim prihodima Nacionalna zaklada razvija i financira programe za razvoj civilnoga društva.

Sustavnim ulaganjem u ljudske potencijale i razvijenom unutarnjom komunikacijom Nacionalna zaklada je izgradila kompetentan tim kreativnih, sposobnih i motiviranih zaposlenika s kojima ostvaruje zadane ciljeve.

Od 2004. do 2011. godine Nacionalna zaklada postigla je sljedeće rezultate iskazano kroz statističke podatke:

- **39** raspisanih natječaja za dodjelu financijskih i nefinancijskih podrški
- **30** poziva za iskaz interesa za suradnju
- **2230** odobrenih financijskih i nefinancijskih podrški organizacijama civilnoga društva
- **221.850.052,77 kuna** uloženo u građanske inicijative, projekte, programe, institucionalne podrške, nagrade, suradnju i partnerstva
- **28** nefinancijskih javnih nagrada dodijeljenih općinama, gradovima i županijama za dobru praksu razvoja sudioničke demokracije i suradnje s građanima i organizacijama civilnoga društva
- **58** nagrada "Škola – prijatelj zajednice" za razvoj volonterstva djece i mladih
- **2** nagrade "Tvrtka – prijatelj zajednice" za razvoj korporativnog volonterstva
- **50** stipendija predstavnicima organizacija civilnoga društva za pohađanje Programa informiranja i izobrazbe o EU
- **32** stipendije predstavnicima organizacija civilnoga društva za pohađanje programa Akademije za politički razvoj i Vijeća Europe
- **7** stipendija za predstavnike organizacija civilnoga društva za pohađanje CARNetove E-learning akademije

- **6** stipendija za predstavnike(-ce) organizacija civilnoga društva za stažiranje u IMPACT uredu u Bruxellesu
- **4** nacionalne konferencije o volonterstvu
- **2** nacionalne konferencije Foruma zaklada i donatora "Za DobroBIT!"
- **13** međunarodnih ugovora o suradnji
- **9** projekata financiranih kroz CARDS 2002 primilo je jednogodišnju tehničku i stručnu podršku Nacionalne zaklade u okviru Ugovora o pružanju usluga s Delegacijom Europske komisije u RH (Service Contract No. 96498)
- **69** okruglih stolova, seminara, savjetovanja, radionica
- **23** brojeva časopisa "Civilnodruštvo.hr"
- **50** brojeva e-časopisa "Civilnodruštvo.eu"
- **34** brojeva e-novina "Civilno društvo"
- **25** publikacija u izdanju Nacionalne zaklade
- **4** sporazuma s lokalnim zakladama-partnerima u provedbi Decentraliziranog modela podrške razvoju civilnoga društva uz osiguranje prostornih uvjeta za njihov rad
- **5** sporazuma s mrežama organizacija civilnoga društva-partnera Nacionalne zaklade u provedbi Programa regionalnog razvoja i jačanja sposobnosti organizacija civilnoga društva na lokalnoj i regionalnoj razini
- **7** sporazuma s organizacijama civilnoga društva u provođenju Programske suradnje u području neprofitnih medija
- **3** specijalizirana računalna programa: Potpora_Plus namijenjena davateljima financijskih podrški organizacijama civilnoga društva, Korisnik_Plus namijenjen korisnicima financijskih oblika podrške Nacionalne zaklade te Točnoto za učinkovitije poslovanje udruga
- oko 15000 jedinstvenih posjeta mrežnim stranicama Nacionalne zaklade, mjesečno
- oko 2000 vijesti na portalu www.civilnodrustvo.hr, godišnje

Važno je napomenuti da je u Nacionalnoj zakladi zaposleno **13** osoba, da je Upravni odbor održao u prve četiri godine **30** sjednica, a u druge četiri godine djelovanja **17** sjednica te da je zakladna imovina od početne osnovne imovine od **2** milijuna kuna uvećana na **45** milijuna kuna što pokazuje stručnost zaposlenika i zaposlenica, redovitost održavanja sjednica Upravnog odbora i kvalitetno upravljanje zakladnom imovinom u protekla dva četverogodišnja razdoblja djelovanja Nacionalne zaklade.

III. IZAZOVI

Na temelju Odluke Vlade Republike Hrvatske o strateškim dokumentima i institucionalnom okviru za korištenje strukturnih instrumenata Europske unije u Republici Hrvatskoj (NN 116/2010) Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva uključena je u strukturu za buduće korištenje Europskog socijalnog fonda.

U cilju kvalitetne pripreme za navedeni zadatak, odlučeno je da Nacionalna zaklada i Ured za udruge kao nova tijela u operativnoj strukturi započnu s aktivnim angažmanom još u pretpristupnom razdoblju u okviru IV. komponente Instrumenta pretpristupne pomoći IPA: Razvoj ljudskih potencijala, za provođenje novouvrštenog prioriteta "Jačanje uloge civilnoga društva u svrhu boljeg upravljanja" i mjere "Jačanje uloge organizacija civilnoga društva u društveno gospodarskom razvoju i razvoju demokracije".

Nakon provedenih revizija u Nacionalnoj zakladi od strane Vladinog Ureda za unutarnju reviziju i Agencije za reviziju sustava provedbe programa Europske unije, Nacionalnoj zakladi je u listopadu 2011. godine dodijeljena nacionalna akreditacija. U prosincu 2011. godine izvršena je i završna revizija od strane revizora iz Bruxellesa koji su u veljači 2012. godine dostavili pozitivan nalaz pa se do kraja proljeća 2012. godine očekuje i službena akreditacija Nacionalne zaklade od strane Europske komisije.

Ovi pozitivni procesi otvoriti će dodatne financijske okvire kojima će Nacionalna zaklada moći podržati daljnji razvoj civilnoga društva u Republici Hrvatskoj no, istovremeno predstavljaju i izazov u smislu iznalaženja nužne ravnoteže, ali i raznovrsnosti oblika financijske podrške iz nacionalnih i EU javnih izvora. Pri tom treba voditi računa o tome da veći broj organizacija civilnoga društva još uvijek nema dovoljno iskustva niti dostatne ljudske resurse za provođenje projekata financiranih iz EU fondova za što bi trebalo dodatno razviti i unaprijediti infrastrukturu podrške za jačanje sposobnosti organizacija civilnoga društva na lokalnoj i regionalnoj razini.

IV. MISIJA, VIZIJA I VRIJEDNOSTI

Misija

Misija Nacionalne zaklade je promicanje i podrška razvoju civilnoga društva u Republici Hrvatskoj.

Vizija

Nacionalna zaklada svojim djelovanjem teži ostvarivanju aktivnoga građanstva u razvoju modernoga, demokratskog i uključivog društva u Republici Hrvatskoj.

Vrijednosti

Vrijednosti na kojima se temelji djelovanje Nacionalne zaklade su:

- poštivanje ljudskih prava,
- javnost djelovanja,
- odgovornost svih (su)dionika razvoja zajednice,
- suradnja i dijalog svih (su)dionika razvoja zajednice,
- informiranost,
- tolerancija i uvažavanje različitosti i
- nenasilje.

V. CILJEVI STRATEŠKOG PLANA DJELOVANJA OD 2012. DO 2016. GODINE

U svrhu ostvarenja vizije, temeljni ciljevi koje Nacionalna zaklada želi postići svojim djelovanjem u okviru Strateškog plana od 2012. do 2016. godine, su:

1. poticanje građanstva na aktiviranje, na uključivanje i sudjelovanje u razvoju lokalne zajednice
2. izgradnja kapaciteta civilnoga društva za sudjelovanje u društvenom razvoju
3. razvoj međusektorske suradnje i suradnje između organizacija civilnoga društva
4. povećanje javnog utjecaja i vidljivosti aktivnosti organizacija civilnoga društva
5. podrška društvenim inovacijama i zapošljavanju u neprofitnom sektoru

U okviru 1. cilja, Nacionalna zaklada će djelovati na:

- unaprjeđenju kvalitete i broja inicijativa u lokalnoj zajednici kroz decentralizirani model dodjele financijskih podrški,
- promociji i razvoju filantropije,
- podršci razvoja volonterstva među djecom i mladima,
- razvoju sposobnosti građanskih inicijativa i organizacija civilnoga društva u lokalnoj zajednici za zagovaranje djelovanja za opće dobro,
- razvoju mehanizama samopomoći i međusobne pomoći u lokalnoj zajednici
- razvoju društvenoga kapitala,
- poticanju suradnje, povjerenja i umrežavanja u lokalnoj zajednici,
- razvoju sudioničke demokracije uključivanjem građana i građanki u razvoj lokalne zajednice
- povećanje sposobnosti i otvorenosti jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave za suradnju s građanima

U okviru 2. cilja, Nacionalna zaklada će djelovati na:

- razvoju infrastrukture podrške i sustavnog modela financiranja aktivnosti organizacija civilnoga društva,
- stjecanju i razmjeni znanja, vještina i iskustava među organizacijama civilnoga društva potrebnih za aktivno i poduzetno djelovanje u zajednici i društvu,
- podršci iznalaženju primjerenih modela financijske (samo)održivosti organizacija civilnoga društva,
- ulaganju u prostorne preduvjete za rad i razvoj nevladinog, neprofitnog sektora uključujući i kapitalne investicije,
- poticanju korištenja novih medija i tehnologija,
- samoodrživosti djelovanja Nacionalne zaklade,
- promicanju demokratskog ustroja u organizacijama civilnoga društva i javnosti njihovog djelovanja,
- izradi strateških dokumenata i politika važnih za razvoj civilnoga društva,
- unaprjeđenju kvalitete i broja istraživanja za i u civilnom društvu,
- poticanju organizacija civilnoga društva za djelovanje u području centara znanja za društveni razvoj,
- jačanju kompetencija organizacija civilnoga društva za sudjelovanje u procesima donošenja javne politike u Republici Hrvatskoj i na razini Europske Unije

U okviru 3. cilja, Nacionalna zaklada će djelovati na:

- učinkovitoj podršci primjene Operativnog plana provedbe Nacionalne strategije stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnoga društva,
- promociji i stvaranju učinkovitih oblika međusektorske suradnje, javno-privatnih partnerstva te modela društveno odgovornog poslovanja profitnog sektora,
- podršci razvoju modela pružanja javnih usluga na lokalnoj razini od strane organizacija civilnoga društva kroz međusektorsku suradnju,
- unaprjeđenju kvalitete djelovanja organizacija civilnoga društva,
- uvođenju standarda i dobre prakse u međusektorskoj suradnji na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini te povezivanje s međunarodnim nositeljima,
- poticanju suradnje i umrežavanja organizacija civilnoga društva na svim razinama u Republici Hrvatskoj kao i na europskoj odnosno međunarodnoj razini,
- podršci daljnjeg razvoja raznih oblika povezivanja i koordinacije donatora i zaklada u Republici Hrvatskoj, regiji jugoistočne Europe i u Europskoj Uniji.

U okviru 4. cilja, Nacionalna zaklada će djelovati na:

- povećanju vidljivosti organizacija civilnoga društva u svim oblicima medija,
- iznalaženju sustavne podrške razvoju neprofitnih medija odnosno medija zajednice,
- osiguranju vidljivosti aktivnosti koje su financirane kroz programe financijskih podrški Nacionalne zaklade,
- stvaranju javne vidljivosti i medijske prisutnosti programa i aktivnosti Nacionalne zaklade,
- razvoju vještina i znanja, vezanih uz odnose s javnošću i društveni marketing,
- unapređenju razine zagovaranja i javnih kampanja koje provode predstavnici organizacija civilnoga društva

U okviru 5. cilja, Nacionalna zaklada će djelovati na:

- stvaranju uvjeta za zapošljavanje u neprofitnom sektoru,
- promicanju društvenih inovacija za rješavanje i unapređenje društvenih djelatnosti na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini
- promicanju koncepta društvenoga poduzetništva,
- decentralizaciji i deetatizaciji pružanja javnih usluga,
- sudjelovanju u procesu standardizacije uvjeta za pružanje javnih usluga i razvoj društvenog poduzetništva,
- osiguranju mogućnosti udruživanja sredstava s organizacijama civilnoga društva i drugim dionicima u svrhu privlačenja sredstava iz fondova Europske Unije,
- stvaranju neovisnih financijskih instrumenata podrške organizacijama koje uspješno privlače sredstva iz fondova Europske Unije

VI. STRATEGIJE DJELOVANJA

Nacionalna zaklada će u provođenju misije i ciljeva postavljenih Strateškim planom od 2012. do 2016. godine primijeniti sljedeće strategije djelovanja:

a) Raznolikost djelatnosti

Nacionalna zaklada će u svrhu što uspješnijeg zadovoljavanja prepoznatih potreba te radi ostvarivanja postavljenih ciljeva, sukladno s praksom europskih/svjetskih zaklada mješovitog tipa, djelovati, uz program financijskih podrški (Grant Giving Foundation) i putem samostalnog vođenja programa i projekata (Operating Foundation).

U skladu s tim, Nacionalna zaklada će:

1. dodjeljivati financijskijske podrške putem natječaja
2. operativno voditi vlastite programe i projekte
3. naručivati i ugovarati projekte i poslove
4. surađivati i uspostavljati partnerstva s građanskim inicijativama, organizacijama civilnog društva, poslovnim i javnim sektorom, na zajedničkim projektima i programima
5. surađivati i uspostavljati partnerstva s drugim donatorima na pojedinim programima i projektima te financijskim podrškama

b) Raznolikost izvora financiranja

U svrhu unaprjeđenja raznolikih djelatnosti te održivog i neovisnog djelovanja, Nacionalna zaklada se neće oslanjati samo na sredstva osigurana Uredbom o raspodjeli dijela prihoda od igara na sreću i/ili sredstva osigurana u državnom proračunu, već će težiti osiguravanju sredstva i iz drugih izvora.

c) Decentralizacija djelovanja

Nacionalna zaklada će razvijati model decentralizacije vlastitog djelovanja, koje će uključivati decentralizaciju raspolaganja sredstvima, na dva osnovna principa: regionalno djelovanje i partnersvo sa lokalnim/regionalnim zakladama lokalnih zajednica.

d) Samoodrživost i ulaganja

U svhu uspostavljanja dugoročne samoodrživosti, Nacionalna zaklada će razviti poslovni model za ulaganja i korištenje zakladne imovine.

e) Razvoj sustava kvalitete

Nacionalna zaklada će djelovati na postavljanju standarda zakladničke djelatnosti putem visoke razine profesionalnog rada koji će se odražavati u uređenim postupcima te javnosti i odgovornosti u radu. Ta visoka razina profesionalnosti osigurava se primjenom sustava kvalitete djelovanja prema standardima međunarodnog certifikata ISO 9001:2008.

f) Razvoj partnerstava kroz međusektorsko povezivanje

Za ostvarenje postavljenih ciljeva Nacionalna zaklada će uspostavljati i razvijati programe i projekte u suradnji sa javnim, poslovnim i neprofitnim, nevladinim sektorom te će takvu praksu kod drugih poticati i po potrebi osnaživati financijskim podrškama. Pri tom će koristiti infrastrukturu i mogućnosti koje razvija IMPACT – Europski centar za međusektorsku suradnju u Zadru.

g) Prijenos znanja

Razvijanjem specijaliziranih programa podrške Nacionalna zaklada će podržati prijenos i razmjenu znanja među organizacijama civilnoga društva u Republici Hrvatskoj i na međunarodnoj razini uključujući i centre znanja za društveni razvoj i partnerske organizacije uključene u programe jačanja sposobnosti organizacija civilnoga društva na lokalnoj i regionalnoj razini kroz informiranje, savjetovanje i izobrazbu.

h) Javni utjecaj i vidljivost

Nacionalna zaklada će svoju misiju i ciljeve provoditi i razvijanjem javnog utjecaja tako što će stvoriti vlastitu javnu prepoznatljivost i prepoznatljivost javnog djelovanja, kao aktivan (su)dionik u procesima stvaranja javnog mijenja o pozitivnim društvenim promjenama kroz zagovaranje i zalaganje za nove oblike javne politike te promicanje vrijednosti civilnoga društva.

VII. GODIŠNJI OPERATIVNI I FINACIJSKI PLANOVI

Nacionalna zaklada će za svaku godinu četverogodišnjeg plana donositi operativni plan u kojem će detaljnije utvrditi aktivnosti, rokove, strategije djelovanja, uvjete i kriterije za provedbu aktivnosti, potrebne resurse i ciljeve koji se time postižu. Aktivnosti predviđene operativnim planovima trebaju biti utemeljene u godišnjim financijskim planovima Nacionalne zaklade.

VIII. ANALIZA I VREDNOVANJE PROVEDBE

Na kraju svake godine četverogodišnjeg plana Nacionalna zaklada će izvršiti analizu aktivnosti i rezultata u prethodnoj godini i na temelju tih saznanja unaprijediti djelovanje i unijeti promjene/prilagodbe u operativnom i financijskom planu za narednu godinu. Krajem posljednje godine četverogodišnjeg razdoblja Nacionalna zaklada će kroz javno savjetovanje izvršiti vrednovanje provedenih aktivnosti tijekom četiri godine kako bi se na temelju tih rezultata unaprijedilo djelovanje u idućem četverogodišnjem razdoblju.

Strateški plan djelovanja za razdoblje od 2012. do 2016. godine usvojen je na sjednici Upravnog odbora Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva održane 22. ožujka 2012. godine.